

6

Monogràfic

Article

El Parc Tecnològic del Vallès

PRESENTACIÓ

L'any 1987, el CIDEM (Centre d'Innovació i de Desenvolupament Empresarial) i el Consorci de la Zona Franca de Barcelona van constituir la societat Parc Tecnològic del Vallès, SA, com a entitat gestora de la primera fase de l'Àrea Tecnològica de Cerdanyola del Vallès, amb els objectius següents:

- Generar sinèrgies entre empreses i institucions gràcies a la complementarietat de les seves activitats, la proximitat física i el coneixement personal.
- Proporcionar a les empreses que s'instal·len al Parc un conjunt de serveis de qualitat que els permetin competir en igualtat de condicions independentment de la grandària.
- Fomentar l'acostament de les empreses a les fonts de coneixement del nostre país.
- Convertir-se en una plataforma de llançament per a nous projectes empresarials amb contingut tecnològic.

El pacte fundacional entre els dos promotors va preveure la incorporació, com a accionistes minoritaris de la societat, de les universitats catalanes, centres de recerca, entitats financeres i ens locals, entre els quals trobem la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, els ajuntaments de Cerdanyola, Sant Cugat o Terrassa, la UAB, el CSIC, el LGAI, el Banc Sabadell o Unnim.

Les primeres empreses van instal·lar-se al Parc a l'abril de l'any 1989.

L'experiència del Parc Tecnològic del Vallès es pot considerar única, ja que inclou tres tipus d'actuacions que abans, desenvolupades conjuntament, mai no s'havien realitzat ni a Catalunya ni a Espanya.

- Un projecte immobiliari singular.
- Un projecte de promoció empresarial.
- Un projecte de promoció tecnològica.

On es pot dir que la gestió d'aquests tres projectes s'ha efectuat d'una manera singular, tant des del punt de vista del rendiment de la inversió pública executada, com des del punt de vista de la independència en matèria econòmica dels pressupostos públics. Aquest fet ha suposat que el model desenvolupat a Cerdanyola hagi estat analitzat per múltiples organismes públics i privats de tot el món.

La seva ubicació a la comarca natural del Vallès s'ha demostrat ideal per al desenvolupament industrial i tecnològic, gràcies a la privilegiada situació i a les excel·lents comunicacions que té. El creixement científic i tecnològic de la zona durant els darrers anys ha anat paral·lel a la construcció de grans

infraestructures de comunicació, així com al desenvolupament urbanístic de l'àrea central.

També ha estat un factor important el fet que la comarca concentrés una base industrial de tradició centenària, diversificada darrerament, que inclou sectors com ara l'alimentari, el metal·lúrgic, el químic, el farmacèutic, l'automoció, l'aeroespacial o les tecnologies de la informació.

No obstant això, molt per damunt del model de desenvolupament implementat, no es pot obviar que el Parc Tecnològic del Vallès ha arribat a ser el que és gràcies a les empreses i a les entitats protagonistes que li han donat la raó de ser.

La seva qualitat professional —plasmada en el desenvolupament de nous productes, processos i sistemes, així com en la prestació de serveis tecnològicament avançats— i, abans de tot, la qualitat humana d'empresaris i professionals han permès la consolidació del projecte global del PTV i han contribuït a la projecció estatal i internacional de la comarca del Vallès, de Catalunya i d'Espanya.

Els usuaris del Parc Tecnològic del Vallès

El PTV està orientat, principalment, a:

- Empreses que desenvolupen la seva activitat en el camp de les indústries basades en el coneixement.
- Emprenedors que vulguin encetar una nova activitat empresarial en aquest àmbit.
- Qualsevol altre tipus d'iniciativa pública o privada com centres tècnics d'associacions empresarials, instituts tecnològics, centres de formació en el camp de la tècnica, etc.

En definitiva les empreses i organismes que desenvolupin la seva activitat en el camp de les indústries basades en el coneixement amb una clara voluntat innovadora.

A efectes merament d'orientació es poden assenyalar els àmbits següents:

- Tecnologies associades a l'agricultura, la biologia, la biotecnologia, la salut ...
- Tecnologies de la informació i les telecomunicacions.
- Tecnologies del medi ambient.
- Tecnologies de l'energia.
- Tecnologies industrials bàsiques: electrònica, metrologia i control, òptica, plasma, làser...

- Tecnologies industrials sectorials: química, enginyeries (civil, industrial, mecànica...), transports.
- Tecnologies orientades a la producció i processament de nous materials.

Aquesta relació de sectors permet una gran varietat d'activitats empresarials (producció, recerca, desenvolupament, disseny, enginyeries o prestació de serveis tècnics avançats). El fet que alguna empresa no pertanyi a cap dels sectors anteriors no l'exclou automàticament, si bé la situa en un altre nivell de prioritats.

Les empreses industrials que desitgin instal·lar-se al Parc han de disposar de departaments propis de recerca i desenvolupament, i estar disposades a dur algunes d'aquestes activitats al Parc o tenir intenció de dur-n'hi a mitjà termini.

Les empreses d'origen internacional que trien el Parc per desenvolupar les seves activitats han de demostrar que, entre aquestes, n'hi ha de valor tecnològic afegit, com ara les adaptacions d'enginyeria i la nacionalització de productes.

No s'accepten les activitats purament comercials i administratives d'empreses que, amb capacitat de recerca i desenvolupament, tenen aquestes activitats ubicades a d'altres indrets, sense cap projecte de traslladar-les al Parc.

El projecte immobiliari

El projecte urbanístic del Parc Tecnològic del Vallès va més enllà de les ofertes i dels serveis immobiliaris habituals, tant de promoció pública com d'iniciativa privada.

Accés restringit a empreses especialitzades en noves tecnologies: al Parc Tecnològic del Vallès solament hi han accedit empreses industrials i de serveis avançats que desenvolupen productes i processos i/o presten serveis tecnològicament avançats, fet que l'ha convertit en un punt de referència on trobar solucions als problemes del nostre teixit industrial i institucional.

Qualitat urbanística / qualitat de treball: el Parc Tecnològic del Vallès va ser la primera iniciativa del nostre entorn que va implementar les tendències europees dels anys vuitanta en matèria de planificació i gestió de nous polígons empresarials, en què es va tenir molt present tant la planificació urbanística, com el desenvolupament i manteniment posterior.

Ampli ventall d'infraestructures, incloent-hi serveis de telecomunicacions avançades.

Tracte personalitzat en el dia a dia: a diferència dels promotors immobiliaris tradicionals, el Parc es caracteritza per mantenir una estreta relació amb els seus usuaris, que va més enllà de la mantinguda durant els processos de

comercialització de parcel·les o espais i es manté mentre l'empresa està ubicada al PTV.

El projecte empresarial

El Parc Tecnològic del Vallès va apostar des del principi per les empreses tecnològicament avançades, capaces de contribuir al creixement i a la consolidació de l'economia catalana per si mateixa o, com a resultat de la seva activitat, de la resta dels sectors econòmics del país...

- Empreses industrials i/o de serveis avançats: desenvolupadores de nous productes, processos i/o sistemes-aplicacions per si mateixes.
- Enginyeries, consultories, assessories especialitzades: capaces de contribuir al desenvolupament de nous productes, processos i/o sistemes en altres empreses que pertanyen a sectors tradicionals.

Aquest projecte de promoció empresarial es basa en els eixos següents:

- Concentració d'empreses en l'àmbit físic del Parc, mitjançant el foment de la creació de noves empreses i l'atracció de nous centres de treball d'empreses existents (estrangeres / espanyoles).
- Prestació de serveis d'informació, orientació, formació, assessoria i consultoria, amb la finalitat de contribuir al manteniment i la millora de la competitivitat de les empreses catalanes, en les distintes àrees de les seves organitzacions (comercial, financera, administrativa, logística, I+D, recursos humans, etc.).
- Foment de la interrelació de les empreses amb altres agents de l'entorn, amb la finalitat de fomentar les col·laboracions en matèria comercial, productiva, tecnològica, financera..., i permetent a l'empresari dedicar-se a les tasques clau de la seva activitat.
- Contribució a la projecció d'aquest segment econòmic com un dels més innovadors i generadors de riquesa i alhora de llocs de treball de qualitat.

El projecte tecnològic

El Parc Tecnològic del Vallès contribueix a la millora dels productes i els processos de les empreses catalanes i actua com a catalitzador en les relacions entre els diferents agents implicats en els processos de transferència de tecnologia mitjançant les següents línies d'actuació:

- Foment de la participació als Programes de R+D.
- Informa, orienta i assessora als agents del sistema ciència, tecnologia i indústria sobre els diferents programes i ajudes existents en matèria de R+D .
- Foment del coneixement i la interrelació, actuant de pont entre els organismes desenvolupadors de tecnologies (empreses, enginyeries, universitats, centres de R+D, laboratoris...) i els seus usuaris potencials.
- Projecció externa: difon la labor dels centres (departaments, laboratoris, enginyeries, empreses, consultores...) més dinàmics del nostre entorn a la projecció d'aquest segment econòmic com un dels més innovadors i generadors de riquesa.

Un instrument de projecció

El Parc Tecnològic del Vallès ha esdevingut un instrument de projecció a escala estatal i internacional de la ciutat de Cerdanyola, de la comarca del Vallès i de Catalunya.

El paper que desenvolupa el Parc Tecnològic del Vallès ha d'abordar-se des de diferents punts de vista:

Sinèrgies amb d'altres institucions de l'entorn: la col·laboració amb entitats vallesanes i, en general, de l'àrea metropolitana que delimita l'entorn immediat, converteixen el Parc Tecnològic en un dels elements identificatius del potencial local, comarcal i català tant en l'àmbit empresarial com científic i tecnològic, i és habitual la seva presència en els mitjans promocionals de múltiples organismes. Com a contrapartida, el Parc també difon l'existència de les esmentades institucions.

Xarxes nacionals i internacionals: el Parc Tecnològic forma part d'associacions de parcs científics i tecnològics d'àmbit català (XPCAT), espanyol (APTE) i internacional IASP.

Les empreses del Parc Tecnològic del Vallès: un dels resultats de l'activitat de promoció de sòl i sostre empresarial ha estat la implantació de múltiples empreses internacionals que contribueixen a la promoció de la comarca i que, per al mateix Parc, ha estat molt important per atraure noves companyies pel fet de transmetre als seus clients i proveïdors una imatge competitiva del nostre país.

Recepció de missions empresarials i tecnològiques: en col·laboracions amb entitats com ACCIÓ, cambres de comerç —catalanes i estrangeres— ambaixades i consolats, universitats i centres d'R+D..., el Parc Tecnològic del Vallès participa activament en projectes de foment de la cooperació empresarial i tecnològica a escala internacional.

Organització d'actes: en el Parc s'organitzen periòdicament una pluralitat d'actuacions promogudes tant per la societat com per les seves empreses i/o altres organismes locals, nacionals i internacionals, que contribueixen a la projecció de la comarca mitjançant l'atracció de ponents i assistents i, en un altre ordre, per la repercussió a nivell dels mitjans de comunicació.

Comunitat Parc Tecnològic Virtual: Per promocionar la innovació i la generació de sinèrgies entre empreses i institucions del nostre entorn, a difusió d'informació i coneixements amb potencial de generar oportunitats empresarials és clau. Amb aquest fi s'editen diversos butlletins i circulars electrònics de caire científic, tecnològic i/o empresarial de potencial interès com programes d'ajuts, demandes de col·laboració empresarial o tecnològica, agenda d'actes, documentació de jornades, cursos o seminaris, etc.

El foment de la cooperació i la transferència tecnològica

El management of linkages, és a dir, promoure la col·laboració entre professionals, empreses, universitats, centres tecnològics i d'altres organismes d'intermediació, és una activitat que diferencia clarament un parc tecnològic de qualsevol altra iniciativa immobiliària per atraure empreses.

En el camp de les noves tecnologies no sempre es disposa del coneixement, els recursos humans, les instal·lacions i/ o el finançament suficient dins de l'organització, essent necessària la recerca de col·laboradors que permetin afrontar amb garanties els projectes més innovadors.

El Parc Tecnològic del Vallès disposa d'una extensa xarxa de contactes que poden facilitar la recerca de socis que poden complementar les capacitats dels seus usuaris, siguin científiques, tecnològiques, comercials, financeres, etc.:

- Promotors i accionistes del PTV.
- Empreses, directius i treballadors del PTV.
- Membres de la Comunitat Parc Tecnològic Virtual.
- Membres de la Red de Gestión I+D+I d'APTE.
- Directius i tècnics d'altres PCTs d'arreu del món, a través de les xarxes catalana (XPCAT), espanyola (APTE) i internacional (IASP).

Els serveis que es presten en aquest camp són:

- Xarxes i espais de relació: Parc Tecnològic promou la interrelació entre les persones i les organitzacions usuàries amb la finalitat de crear una comunitat de professionals que potenciï la competitivitat, la innovació i la projecció global. Les entitats del Parc poden adherir-se a l'Associació d'Empreses del PTV, en tant que professionals dedicats a la R+D poden associar-se al Club de Doctors i personal de Recerca. Com a

complement, el Parc promou la ja esmentada comunitat PTVirtual, un espai de relació que va més enllà dels límits del polígon empresarial.

- Distribució mitjançant els butlletins del Servei d'informació d'ofertes / demandes de cooperació generades pels usuaris del Parc i resta de membres de la Comunitat PTVirtual, així com les facilitades per les xarxes de PCTs (XPCAT, APTE e IASP), ACC1Ó (L'Anella / Xarxa EEN a Catalunya), universitats, centres de R+D (CSIC), brokers tecnològics, etc.
- Difusió / promoció d'encontres empresarials - tecnològics, com el programa COPIT o aquells promoguts a l'empara de programes de la UE (Brokerage events).
- Organització de presentacions sobre tecnologies llicenciables desenvolupades per universitats, centres tecnològics o empreses.
- Informació i promoció de programes de foment de la col·laboració de les administracions i organismes d'intermediació.
- Networking: la xarxa de contactes desenvolupada al llarg dels anys possibilita conèixer professionals, empreses i organismes diversos a qui adreçar-se per informar-se o assessorar-se en aquesta temàtica.

Ara bé, si alguna cosa diferencia un Parc Tecnològic d'altres organismes d'intermediació de caire generalista —agències de desenvolupament, cambres de comerç i similars— és l'esforç que dedica a l'estímul i la gestió de fluxos de coneixements entre universitats, institucions de recerca i empreses amb la finalitat de que aquests processos de cooperació i/o transferència de tecnologia puguin arribar a un màxim número d'acords.

Per assolir aquest objectiu, Parc Tecnològic del Vallès realitza de manera sistemàtica diverses tasques a l'empara del que anomenem "Comunitat Parc Tecnològic Virtual".

Aquesta comunitat es configura com una xarxa de cooperació de milers de persones, a través d'Internet, pertanyents als diversos agents del sistema empresa, ciència i tecnologia com...

- Empreses del Parc Tecnològic del Vallès.
- Altres empreses de base tecnològica... interessades en l'oferta immobiliària i/o els serveis del Parc Tecnològic.
- Altres empreses catalanes que s'han interessat per la informació/esdeveniments del Parc Tecnològic.
- Les administracions local, comarcal, catalana i d'altres comunitats autònomes.
- Associacions empresarials (territorials o sectorials) i cambres de comerç.

- Universitats i centres tecnològics (inclou CTT, OTRI, fundacions...).
- Parcs científics i tecnològics d'arreu de l'Estat.

La Comunitat PT Virtual té com a nucli l'equip de professionals de la societat gestora del Parc Tecnològic del Vallès i ofereix diversos serveis emmarcats en les línies d'actuació següents:

- Difusió d'informació / coneixement.
- Promoció dels agents generadors de coneixements.
- Foment d'encontres personals.
- Recolzament dels processos de transferència.

Difusió d'informació / coneixement: es tracta de continguts d'àmbit local (del Parc), català, espanyol i internacional facilitats majoritàriament per...

- Empreses, assessors i consultors col·laboradors del Parc.
- Parcs tecnològics i les seves associacions (XPCAT, APTE, IASP).
- Administracions locals, catalana (ACC1Ó) i de l'Estat (MICINN, MITYC, CDTI, ICEX, MEC...).
- Associacions empresarials i cambres de comerç.
- Universitats, instituts i centres de R+D.
- Empreses i organismes estrangers.

...i que són distribuïts a través del Servei d'informació del Parc o a través de l'organització d'actes (jornades, tallers, seminaris).

Promoció dels agents generadors de coneixements... amb voluntat de transferir, detectats a través d'altres entitats amb qui col·labora el Parc, a través del servei d'informació o via l'organització d'actes (jornades, tallers, seminaris).

Foment d'encontres personals entre generadors / usuaris potencials dels nous coneixements, a través d'Internet-correu electrònic o amb l'organització d'actes.

Recolzament dels processos de transferència per arribar al màxim número d'acords.

La Xarxa de Transferència de Tecnologia de l'Associació de Parcs Científics i Tecnològics d'Espanya (APTE) constitueix un altre instrument per afavorir la cooperació i la transferència de tecnologia.

Constituïda per professionals de 41 parcs científics i tecnològics d'arreu d'Espanya i coordinada per l'equip gestor d'APTE, compta amb el suport de l'Administració General de l'Estat.

La seva missió principal és recolzar la iniciació i el desenvolupament de projectes de cooperació i transferència entre empreses i altres entitats de base tecnològica, tant les ubicades a dins com als entorns dels parcs.

De les diverses activitats que duu a terme sobresurten les següents...

Xarxa d'experts en gestió de l'R+D+I. Aquesta iniciativa —que compta amb el suport del Ministeri de Ciència i Innovació (MICINN)— pretén promoure, recolzar i afavorir la transferència de coneixement i tecnologia entre els actors del sistema ciència-tecnologia-empresa a través del foment de la cooperació, la creació d'empreses de base tecnològica, el suport a la internacionalització, el foment a la participació als programes del MICINN i el recolzament al Programa Campus d'Excel·lència Internacional, entre el que figura el Projecte UAB-CEI de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Programa de Cooperació amb els Parcs Industrials i Tecnològics (COPIT): Amb el suport del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç (MITYC), es pretén millorar la competitivitat i incrementar l'activitat de les empreses i entitats ubicades als parcs tecnològics i als polígons empresarials dels seus entorns amb actuacions que fomentin la cooperació, la prestació de serveis avançats i el suport a noves iniciatives empresarials. Per assolir els seus objectius es compta amb la utilització d'instruments i entitats dependents del MITYC i la col·laboració de la Fundació EOI, la Coordinadora Espanyola de Polígons Industrials (CEPE) i ENISA.

Els serveis de la xarxa són gratuïts i estan oberts a qualsevol entitat que hi vulgui participar.

El Parc Tecnològic del Vallès en xifres

Dades empresarials

Des de que varen arribar al parc les primeres empreses durant el mes d'abril de l'any 1989, un total de 439 entitats han passat per les seves instal·lacions de Cerdanyola del Vallès.

A 31 de desembre de 2010 s'hi trobaven 141 que en el seu conjunt varen facturar uns 1.001 milions € i ocupaven a 2.860 persones.

Quan al seu perfil cal destacar:

- El 67% són del país i el 33% estrangeres.

- El 53% han creat nous centres de treball: 25% són de nova creació. El 13% són expansions (obertures de nous centres de treball) d'empreses que ja operaven a Espanya. El 16% són expansions d'empreses estrangeres (obertura per primera vegada a Espanya d'una sucursal, filial, oficina de representació, delegació)
- El 47% restant són trasllats d'empreses existents, espanyoles o estrangeres, que ja operaven al voltant del Parc.
- Els sectors tecnològics més importants són els industrials, seguits del sector TIC (amb activitats relacionades amb l'electrònica, la informàtica, el programari i les telecomunicacions), el biotecnològic i el ambiental.

Si s'analitza la dimensió de les mateixes, es pot afirmar que la majoria són micro o petites empreses...

- El 72% ocupen espais en règim de lloguer del Centre d'Empreses de Noves Tecnologies (33%), edificis modulars (33%) i del centre de serveis (55%).
- Sols un 28% restant estan instal·lats en edificis privats, de la pròpia entitat o del grup empresarial al que pertany.

Per analitzar l'èxit o fracàs de les activitats dutes a terme al PTV cal fixar-se primer que la permanència de 141 entitats (sobre un total de 439) ofereix una taxa de continuïtat empresarial acumulada, al llarg de la història en el propi polígon, del 32%. De la resta (298 companyies) cal remarcar:

- 114 empreses varen cessar la seva activitat, fet que dona una taxa global de tancaments empresarials del 26%. No obstant això, les taxes de cessament d'activitat al llarg dels primers anys són:
 - Durant els primers 3 anys: 13%
 - Durant els primers 5 anys: 17%
- 184 companyies van decidir reinstal·lar-se en d'altres entorns, majoritàriament a l'Àrea que conforma la comarca del Vallès i la ciutat de Barcelona (80%), ràtio que permet afirmar que la iniciativa del PTV ha contribuït al desenvolupament econòmic del seu entorn. Solament un 12% es va traslladar a d'altres zones de Catalunya, mentre que el 8% restant es va traslladar a d'altres comunitats espanyoles.

Dades immobiliàries

Des d'un punt de vista immobiliari, el Parc Tecnològic del Vallès pot ser considerat com un projecte consolidat en la mesura que ja té comercialitzat el 100% de l'oferta de sòl empresarial.

Així, podem trobar 18 edificis construïts per la iniciativa privada, 2 edificacions propietat de la societat Parc Tecnològic del Vallès, S.A.- el conjunt de les

Masies de Can Fatjó del Molí i l'edifici del Centre d'Empreses de Noves Tecnologies- i, per últim, 15 edificis modulars.

Aquests 15 edificis darrers ofereixen un total de 22.180 m², repartits en 124 mòduls entre 150 i 255 m². que són majoritàriament comercialitzats en règim de lloguer. El percentatge d'ocupació a finals d'any era del 90%.

L'edifici del Centre d'Empreses de Noves Tecnologies: disposa de 3.465 m² per a pimes; la taxa d'ocupació a finals d'any era del 75%.

Espais polivalents dins els edificis del Parc Tecnològic del Vallès: hi ha una variada oferta d'espais polivalents al conjunt de les masies de Can Fatjó i a l'edifici del Centre d'Empreses de Noves Tecnologies, que són el marc idoni per a la realització de reunions, cursos, seminaris, exposicions, presentacions i jornades tècniques especialitzades.

Altres informacions

Pel que fa a les activitats de foment de la cooperació i la transferència de tecnologia es poden destacar els indicadors següents...

- La Comunitat PTVirtual, a finals del mes de juny de 2011, està formada per un total de 5.850 persones.
- Durant el darrer exercici que va de setembre de 2010 a juny de 2011, la societat Parc Tecnològic del Vallès, la col·laboració amb professionals, empreses i altres institucions, ha organitzat 44 jornades i tallers de caire informatiu, als que s'han inscrit unes 1.500 persones. Aquestes dades no recullen els actes organitzats per terceres entitats a les instal·lacions del Parc, entre les que sobresurten els seminaris i cursos realitzats per l'Associació d'Empreses del PTV o pel Club de Doctors i Personal de Recerca.
- Pel que fa al Servei d'informació, durant l'any 2010 és varen fer 46 enviaments del butlletí Info-Agenda, 32 de l'Info-Ajuts/Tecnologia i 200 del Recull de Premsa del Parc.
- En relació a la Xarxa de Transferència de Tecnologia de l'Associació de Parcs Científics i Tecnològics d'Espanya (APTE) cal destacar, entre d'altres, les actuacions següents:
 - o Difusió de 136 alertes de cooperació.
 - o Realització, juntament amb el Parc de Recerca de la UAB, de dos encontres empresarials sectorials sobre "biomedicina i tecnologies mèdiques" i "aigua, energia i medi ambient" al que varen assistir una centena d'entitats del món empresarial (63%), tecnològic (29%) i organismes de promoció (7%). El 70% dels assistents eren vallesans, destacant els de la ciutat de Cerdanyola (53%), la majoria de les quals estan ubicades al PTV i al PRUAB, tot i que també hi ha una bona representació d'altres poblacions vallesanes (17%).